

Recenzije.

Weinand: Die Gottesidee der Grundzug der Weltanschauung des hl. Augustinus (Paderborn 1910).

U nepreglednoj literaturi, sadašnjoj i starijoj, o sv. Augustinu spominjati jednu disertaciju iz g. 1910., trebalo bi najprije opravdati. Neka je u to ime dovoljno napomenuti, da ova knjižica daje pregnantnu karakteristiku sv. Augustina kao mislioca, načinom upravo zabavno lakim i uvodno poučnim. Augustin je prikazan kako osluškuje treptajima srca ljudskoga i kako pogled upravlja zvijezdama — tražeći Boga kao jedini problem života, žudnju srca i nagon uma svoga. Istaknuta je osnovica Augustinova naziranja na svijet: teističko vrednovanje ljudskog života. Sva Augustinska filozofija — a nju je on sâm nazvao putom k sreći — ide za jednim ciljem: shvatiti život u sjedinjenju s Bogom. Ta šta je naš život bez Boga? Tek u odgovoru na ovo pitanje postaje Augustin zaista pesimist, kako ga je smatrao Harnack. (I ovdje je dakako očita novoplatonska tendencija.) I tako dalje — u sadržaju knjige.

H. H. Lesaar: Der Heilige Augustinus (Kösel 1930).

Augustin kao mislilac u poredbi sa sv. Tomom imade sasvim individualna obilježja. I ako im je idejni svijet jednako konstruiran, Toma je analitičar i sistematik, kritički i objektivni duh, dočim je Augustin utoliko ženijalan, što je veličajnim zamahom srca i duše stvorio djela, u kojima se umjetnički odrazuje stvaralačka intuicija vlastitoga, po trnovitim putovima ispaćenog i na vječnu svjetlost izvedenog života. Augustin je time i za kulturnu historiju uzvišena pojava, što je u njemu kao čovjeku, dakle recimo psihološki izraženo duhovno transformiranje života — od skepse do ujedinjenja s Kristom. Već je Plotinova filozofija (najjači preobražajni faktor Augustinova umovanja) išla za tim, da stvori religioznog čovjeka do krajnjih konsekvencija u dnevnom životu; a ovako disponiran — tek napustivši novoplatonske fantazije — Augustin je našao put kršćanstva.

»Ljubim Te, Gospodine. To izričem, ne sa tjeskobno sumnjičavom, nego sa jasno određenom sviješću.« »Tebe samo ljubim, samo ću Tebe poslušnuti i jedino sam Tebi spravan služiti. Jer samo si Ti moj Gospod. Tvome ću se zakonu jedino podvrći. Molim Te, naloži i odreduj što hoćeš.« A ljubav prema Kristu kako izriče! I ljubav prema svakom bližnjemu! Ne tek citiranjem evanđelja, a dakako još manje himbenim likom pohlepna

bogatuna, Augustin je za siromake imao srce Krista, koga je umom ljubio. (Koliko je danas takovih Augustina!)

Ovaj život, od bezbožnika do apostola, trebao bi svak naš intelektualac da upozna. Prevedom Augustinovihi »Ispovijesti« od g. Živkovića ovoj je potrebi znatno predviđeno. I spomenuta knjižica od Lesaara prikladna je za takovu lektiru. **Z.**

Buchberger Dr. Michael, Bischof von Regensburg: **Lexikon für Theologie und Kirche**, II. neubearbeitete Auflage des kirchlichen Handlexikons. In Verbindung mit Fachgelehrten und mit Dr. Konrad Hofmann als Schriftleiter. I. Band A bis Bartholomäer. Mit 8 Tafeln und 88 Textabbildungen. Freiburg i. B. 1930. Herder & Co. G. M. B. H. Verlagsbuchhandlung. Cijena po svesku: broširano 26 M.; vezano 30 M. i 34 M. (polukoža); pogodovna cijena manja za 2 M., a vrijedi do 30. septembra 1930.

Izašao je prvi svezak ovoga na veliko zasnovanoga i veoma važnoga djela. Proračunano je na 10 svezaka u običnom leksikon formatu po 32 štampana arka (992 kolone). To je poduzeće glasovite nakladne knjižare Herder, koja je ne samo među njemački katolički narod, nego i među ostale katoličke narode, upućene na njemačku znanost i kulturu, ubacila već ogromni broj djela prvorazredne kvalitete. Smatram zato, da je zbog nas i naših prilika potrebno osvrnuti se na ovaj pothvat, te naše katoličko svećenstvo i katolički laikat upozoriti na njegovu važnost i na vrijednost ovoga crkvenog i teološkog leksikona u njihovom vlastitom interesu.

Nitko ne će osporiti tvrdnje, da nam svećenstvo u današnji dan mora stajati na visini ne samo moralnoj, nego i intelektualnoj. Ono to i izvršava uz veliki svoj lični samoprijeor. Ni protivnici ni inovjerci nikad se nijesu mogli nabaciti osvadom, da nam je svećenstvo zaostalo ili nekulturno. Ono je, kako u prošlosti tako i u sadašnjosti, bilo uvijek u prvim narodnim redovima. Istina, zaliha znanja, koju sobom nose sa svojih bogoslovskih studija, nije malena. Ali ona se mora obnavljati, osvježavati i nadopunjavati! Znanstveni i literarni rad na bogoslovskom polju ne stoji nepomično, nego se širi i napreduje. Život Crkve je u neprestanom pokretanju. Socijalni organizam raste i stvara svojim razmahom nove prilike. Od silnog je zamašaja savremeni napredak onih znanstvenih grana, koje graniče s bogoslovljem, a zahvaćaju u crkveni život: poredbena znanost religija, socijologija, liturgika, mistika, orijentalistika, moderno sektarstvo, crkvena statistika, misijsko djelovanje i sl.

O svemu tome treba da je katolički svećenik i moderni katolički laik tačno i pouzdano obaviješten. Ali dviju stvari ne dostaje: v r e m e n a za studij i novaca za kupovanje knjiga! To je neosporna činjenica, koju danas moramo uzeti u obzir i s njom računati. Zato, gdje nije moguće da se svećenik zadubi u stručni studij pojedinih bogoslovskih disciplina i onih grana, koje s bogoslovljem graniče, mora da ovakav jedan moderni, solidni, svestrani na katoličkim principima izgrađeni leksikon — pomogne! Njemu je svrha, da na svim tim poljima orijentira ispravno i pouzdano; da bude vodičem i putokazom za eventualni daljnji